

Møte for lukkede dører
onsdag den 8. februar 1950 kl. 10.

President: Johan Wiik.

Dagsorden:

Innstilling fra finans- og tollkomiteen om forhøyelse av følgende avgifter til statskassen: 1) omsetningsavgiften på sjokolade- og sukkervarer, 2) avgiften på fyrstikker, 3) krisetilleggsavgiften på røyketobakk og om omsetningsavgift til statskassen på munnvann, tannkrem, tannpasta og tannpulver (innst. S. nr. 14)

Presidenten: Presidenten foreslår at møtet holdes for lukkede dører - og anser det som bifalt.

Videre foreslår presidenten at Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer samt ekspedisjonssjef Walløe, byråsjef Bakke og byråsjef Lothe gis adgang til møtet - og anser også det som bifalt.

Hr. Lyng har forlangt ordet til forretningsordenen.

Lyng: Vi fikk denne saken, både proposisjonen og innstillingen, først mandag, og i den korte tid etter at vi fikk den, har vi jo hatt en trontaledebatt, hvor formentlig samtlige stortingsmenn etter presidentens forutsetning burde ha befunnet seg i salen hele tiden. Jeg vil ikke gjøre noen innvending mot at saken behandles, og jeg forstår meget vel at det er mange hensyn som gjør at saker av denne art behandles så fort som mulig. Men jeg har fått henstillinger fra mange hold om å spørre presidentskapet om man ikke kunne få litt mer tid på lignende saker i fremtiden.

Presidenten: Den sak skal naturligvis bli overveiet av presidentskapet, men presidenten gjør oppmerksom på at når man behandler denne saken nå, har man hatt den frist som reglementet fastsetter.

Saken i sin alminnelighet ble undergitt debatt.

Jaklin (komiteens ordfører): Det er uten begeistring at finanskomiteen legger fram denne innstillingen. På den annen side er i hvert fall et flertall enig med finansministeren i at en kan ikke skyve vanskene fra seg, en må ta opp også de ubehagelige sakene til avgjørelse, når en avgjørelse er nødvendig.

Komiteen har vært inne på om ikke behandlingen av denne proposisjon burde utsettes til departementet kunne legge fram en oversikt over om det blir nødvendig å styrke det løpende budsjett ytterligere, men en er blitt stående ved at en sak av denne karakter burde behandles straks. Komiteen mener imidlertid at en beslutning om disse avgiftsforhøyelsene bare

bør gjelde for inneværende budsjettår. En ønsker ikke å vedta avgifter for neste termin før finansdebatten og voteringen etter den har fastlagt de alminnelige retningslinjer for det nye budsjett.

Komiteen er ikke i besiddelse av det materiale som er nødvendig for å kunne dokumentere at en styrkelse av det løpende budsjett, som disse avgiftsforhøyelsene tar sikte på, er uomgjengelig nødvendig. Men det nye budsjettframlegget inneholder så mange opplysninger om devalueringens virkninger på forskjellige kapitler, at det synes å bekrefte at departementets standpunkt er riktig, og at disse pengene må skaffes.

Komiteens flertall innstiller ut fra dette på avgiftsforhøyelser som skulle gi de merinntekter som departementet har regnet med. Men en har ikke funnet å kunne slutte seg helt til proposisjonen når det gjelder de varer avgiftene skal utlignes på. Avgiften på tannpasta, tannkrem, tannpulver og munnvann og forhøyelsen av avgiften på kakao vil etter komiteens mening virke uheldig; og da en også nødig vil være med på å legge avgift på nye vareslag, foreslår komiteflertallet at en tar inn de ca. 1,6 millioner kroner som avgiftene på disse vareslagene er beregnet til, ved en forhøyelse av fyrstikkavgiften ut over det proposisjonen forutsetter. Fyrstikker brukes utelukkende av voksne mennesker, som for de fleste vedkommende tjener penger; og må en først skaffe nye inntekter, er det etter komiteens mening mest forsvarlig å ta inntektene her. Fyrstikkforbruket er også så stort at det kanskje ikke kan skade om det kommer en liten bremse på det, slik at det kan bli et overskudd til eksport.

Komiteen har undersøkt mulighetene for en forhøyelse av avgiften på kosmetiske artikler og hårvann istedenfor på fyrstikker, men de avgiftssakkyndige frarår dette sterkt. En slik forhøyelse vil av mange grunner etter deres mening ikke gi de inntekter man har regnet med. Det vil bli en avgiftsforhøyelse mer på papiret enn i realiteten.

Komiteen har også drøftet spørsmålet om å frita kokesjokolade for avgiftsforhøyelse, men da en har fått opplyst at en større prisforskjell mellom kokesjokolade og spisesjokolade enn den vi har nå, vil vanskeliggjøre opphevelse av rasjoneringen av kokesjokolade, innstiller komiteens flertall på at avgiften på kokesjokolade forhøyes som foreslått i proposisjonen.

Det er, som det fremgår av innstillingen, dissenser i komiteen, og jeg går ut fra at de som er i mindretallet, vil begrunne sitt syn. Jeg vil slutte med å anbefale innstillingen vedtatt. Det er ikke hyggelig å måtte foreslå ytterligere avgiftsforhøyelser, men, som sagt, vi får ta de mindre hyggelige ting sammen med de gledelige.

Stranger: Sakens ordfører innledet med å si at dette var en ubehagelig sak, og det er jeg hjertelig enig med ham i.

Det er en sak som på mange måter griper meget sterkt inn i den alminnelige livsførsel.

Den proposisjonen som foreligger, er meget kort og den sier faktisk ikke annet enn det som står anført i innstillingen:

«Devalueringen har ført med seg uforutsette utgifter vedkommende bl.a. den utenlandske statsgjeld. Det er derfor nødvendig snarest mulig å skaffe statskassen økte inntekter. Departementet finner å måtte tilråde at dette søkes oppnådd bl.a. ved følgende avgiftsforhøyelser:»

Komiteen har, som det er opplyst, delt seg i et flertall og et mindretall. Mindretallet er selvsagt klar over at devalueringen måtte føre med seg nye og uforutsette utgifter for statskassen. Dette går samme mindretall ut fra at Regjeringen også selvsagt har vurdert i forbindelse med oppstillingen av statsbudsjettet for 1950-51. Jeg skal ikke i dag komme nærmere inn på devalueringen og måten den ble bestemt på. Den ble løselig berørt i trontalen i går og i forgårs, og jeg går ut fra at vi får adgang til å komme tilbake til den.

Vi kan heller ikke si noen ting om hvor store disse utgiftene på grunn av devalueringen vil bli. Det avhenger selvsagt av hvorledes den framtidige prisutvikling kommer til å foregå, men en viss oversikt over utgiftene i forbindelse med selve devalueringen vil naturligvis forholdsvis lett kunne tilveiebringes. Vi har jo allerede fått oversikt over hvilke utgifter devalueringen fører med seg i forbindelse med den utenlandske statsgjeld. Det som mindretallet er uenig i, er at Regjeringen ikke i den foreliggende situasjon og med det løpende budsjetts stilling som grunnlag har lagt fram en samlet oppgave over de beløp som på grunn av devalueringen kreves for å styrke det løpende budsjett. Her plukkes det ut noen få avgifter - det dreier seg tilsammen om en økning i forhold til det løpende budsjett på 13,5 millioner kroner - mens vi ikke har fått noen som helst oversikt ellers over hvilke utgifter også det løpende budsjett trenger. Hadde man fått en slik samlet oversikt, kunne det også tenkes at vi med noenlunde tid til disposisjon, kunne ha foreslått omlegninger og forskyvninger så avgiftene kunne blitt mindre tyngende for forbrukerne.

Det ville vel heller ikke vært urimelig om Regjeringen hadde iallfall berørt spørsmålet om det hadde vært adgang til besparelser eller reduksjoner. Jeg innrømmer at det er ikke ofte vi hører om det, og en slik fremgangsmåte er åpenbart ikke populær for tiden; den har heller ikke vært populær hele den foregående periode. Jeg viser i denne forbindelse - jeg har gjort det mange ganger før fra denne talerstol - til den kommunale behandling av budsjetter. Jeg innrømmer at det er ikke en fullstendig parallell. Det første som et by- eller et herredsstyre gjør, hvis det løpende budsjett ikke strekker til, er imidlertid å undersøke mulighetene for å skaffe dekning ved besparelser på det løpende budsjett. Det kan

naturligvis sies at jeg, etter det som er forklart og sagt, i høy grad bør være oppmerksom på at det så visst ikke er noe grunnlag for besparelser på det løpende budsjett. Det har vi ingen oversikt over. Det kan vel tenkes at det i tider som disse kan være visse sektorer hvor de foreslåtte beløp ikke kan komme til anvendelse. Vi vet iallfall i øyeblikket ingenting om det. Under enhver omstendighet synes vi det hadde vært rimelig at vi hadde fått en samlet oversikt over hvilke utgifter devalueringen fører med seg, slik at vi kunne få et visst grunnlag å stå på, og ikke en slik stykkevis behandling som Stortinget nå innbys til å foreta.

Hr. Lyng henstillet til presidentskapet å gi Stortingets representanter bedre tid til behandling av saker av denne art. Vi hadde i mindretallet opprinnelig tenkt å foreslå hele sakens behandling utsatt, men jeg innrømmer at når en sak av denne karakter først ligger på bordet, vil det være meget vanskelig ikke å behandle den med én gang. Jeg kan tenke meg at det er vanskelig nok å holde en slik sak hemmelig, men skulle den ha ligget i lengere tid, tror jeg nok at det iallfall kunne skadet den hensikt som jo åpenbart ligger bak proposisjonen.

Jeg vil iallfall ta opp den dissens mindretallet har, og foreslår at denne stortingsproposisjon ikke bifalles.

Nå, flertallet har jo tenkt noe på dette, idet det har foreslått at disse avgiftsbestemmelser bare skal gjelde for den løpende budsjettperiode, mens proposisjonen går ut på at det i samsvar med Grunnlovens § 75 a - jeg vet ikke hvorfor - skal dette vedtak for sikkerhets skyld ta med seg hele budsjetterminen 1950-51. Men det har altså flertallet ikke funnet å kunne gå med på, slik at vedtaket begrenses til å gjelde til 30. juni 1950.

Jeg kunne tenke meg at det ville være like greitt å si noen ord om selve avgiftene med en gang, slik at man fikk et alminnelig ordskifte om disse og ikke en debatt om hver avgift. Jeg vil tillate meg å anbefale en slik fremgangsmåte, og i tilfelle den blir bifalt, vil jeg med en gang få lov til å si noen ord om selve avgiftene, selv om jeg har tatt det ubetingede standpunkt at jeg er uenig i enhver avgiftsforhøyelse. Jeg håper også at jeg får adgang til å stemme slik at mitt standpunkt kommer klart fram, slik at jeg ikke blir tvunget opp i alternative voteringer, hvor jeg kan risikere å være uenig i alle forslag. - Jeg vil altså spørre presidenten om man kan ta dette med en gang. Det er ikke meget jeg har å si, men jeg vil gjerne knytte noen bemerkninger til selve avgiftene. -

Presidenten: Presidenten har ingenting å innvende mot at representanten beskjeftiger seg med de enkelte avgifter.

Stranger: Da må jeg først, som det heter, få uttrykke min store glede over at IV unisont foreslås tatt ut av denne proposisjon. Vi var altså på nippet til i vårt land nå å innføre avgift på tannpasta, tannpulver og tannvann. Jeg

skulle hatt lyst til å se reaksjonen hos det norske folk når det fikk en melding om at når vi heretter skal børste våre tenner og holde vår munnhule i orden, skal vi for sikkerhets skyld betale en ekstra avgift for det. Vi er kommet så langt nå i vårt land at alt som har med tannpleie å gjøre, er av alle erkjent som noe av det viktigste innenfor helsearbeidet, og så skulle vi kanskje nå oppleve å få en liten ekstra belønning for dette utmerkede arbeid som er gjort!

Når det gjelder sjokolade og sukkervarer, foreslår flertallet - det er jo forskjellige forslag her - at avgiften for kakaopulver skal være uforandret, mens avgiften for kokesjokolade og spisesjokolade skal forhøyes. Jeg er uenig i begge forslag, men jeg vil bare få lov til å peke på følgende: I dag koster, så vidt jeg husker, en plate kokesjokolade 75 øre. Den vil, forutsatt at detaljistavansen blir uforandret, altså ikke noen forhøyelse, komme på 80 øre. Jeg ser bort fra en mulig prisstigning. Det blir allikevel rimelig i forhold til forhøyelsen på spisesjokoladen, men det er åpenbart ikke meningen at det norske folk skal ha noen glede lenger av det som heter spisesjokolade. I de såkalte gamle dager kostet et marsipanbrød - jeg går ut fra at noen av Stortingets representanter vet hva dette luksusbred er - eller en «Firkløver», det er vel de mest populære av disse pakningene, 25 øre. Det er ikke så svært lenge siden. I dag koster de 60 øre, og med denne avgiftsforhøyelsen vil en «Firkløver» komme opp i 70-71 øre, fremdeles forutsatt at detaljavansen er uforandret og det ingen prisstigning blir. Nå må vi huske på at hovedtyngden av denne inntekt ligger på spisesjokoladen, det har jeg fått bekreftet senest i dag. Det er jo klart at hvis man forhøyer spisesjokoladen på den måten som her er foreslått, opptil 100 prosent, blir ganske selvfølgelig forbruket over på kokesjokoladen, fordi den gir, om ikke den samme, så en slags tilfredsstillelse i retning av spisesjokolade. Derfor kommer det norske folk til å spise kokesjokolade istedenfor å koke spisesjokoladen, holdt jeg på å si, men det er altså ikke aktuelt nå. Det tror jeg man må være oppmerksom på; jeg tror ikke staten får inn de inntekter som man regner med ved disse avgiftsforhøyelsene som her er foreslått.

Nå vil jeg ikke snakke om denne nydelige motiveringen at ved å forhøye avgiften til 100 prosent på spisesjokolade vil rasjoneringen meget snart kunne avskaffes. Det er en smukk måte å avskaffe rasjoneringen på! Ved å forhøye spisesjokoladeavgiften til 100 prosent er det klart at man om ganske kort tid vil få avskaffet rasjonering av spisesjokolade. For øvrig tror jeg at der er et ganske stort overskudd av spisesjokolade allerede i dag, for i meget stor utstrekning tas ikke rasjonen ut, folk har ikke råd til det. Det er mange mennesker i vårt land, i dalene, i øygarden og i fjellbygdene, som ikke har sett en «Firkløver» eller et marsipanbrød. Jeg synes vi burde ha også det til oppgave å forsøke å spre den lille gleden rundt omkring oss.

Når det gjelder fyrstikker, er det her tyngden av inntekten skal ligge. Det er iallfall en meget udemokratisk avgift som foreslåes. En alminnelig fyrstikkeske koster vel i dag 5 øre, og den såkalte hjelpestikkeeske koster 6 øre. Det sies jo at fyrstikker er så uendelig meget billigere i vårt land enn i noe annet land. Vi leder visst som det billigste land på fyrstikkenes område. Jeg synes det måtte være en stor tilfredsstillelse å kunne opprettholde denne lederstilling. Det har alltid vært en tilfredsstillelse å kunne komme til Norge og være litt romslig med fyrstikker. Vi kan by våre medmennesker en fyrstikk, vi gjør det med glede, og ikke bare én fyrstikk, men vi sier: Ta hele esken. Det spiller ikke noen synderlig rolle for oss. Vi behøver ikke reise svært langt utenfor Norges grenser i dag før det er simpelthen en meget bitter og lite vennligsinnet kamp, ikke bare om en fyrstikkeske, men om en enkelt fyrstikk, den er nesten uoppnåelig. Det er meget pinlig. Jeg vil ikke snakke om det at i vårt land rekker ikke en fyrstikk til mer enn 2 - det knytter seg et dystert alvor til å bruke den til 3 - men i utlandet har man ikke anledning til å ta den slags hensyn, der rekker en fyrstikk til 5-6 mennesker.

Det er også foreslått en forhøyelse på disse pakninger som inneholder inntil 25 stikker. Avgiften skal forhøyes til 3 øre. I dag er avgiften 1 øre. Det er disse små lommepakninger som er blitt meget populære. Jeg vet ikke om det er for et par år siden, eller kanskje det er for kortere tid siden at vi har fått en ny industri i vårt land som utelukkende fremstiller disse fyrstikker, ikke på vanlig måte som trefyrstikker, men av sellulose. Denne bedrift er, så vidt jeg vet, kommet seg meget godt i vei, den driver en ikke liten eksport. Jeg har ikke kunnet gjøre noen flere undersøkelser enn jeg nevner her, for denne sak er av hemmelig karakter. Jeg vet bare det at hvis den som skal kjøpe en slik liten lommepakning, får en direkte avgift på 3 øre, kommer salget til å gå vesentlig tilbake. Inntekten er svært liten for staten, mikroskopisk i forhold til de andre avgifter, men for den enkelte bedrift kan en slik avgift komme til å bli av skjebnesvanger betydning.

Så var det endelig røyketobakken. Denne gang er det altså piperøykerne som skal ut i uværet, det er bare for røyketobakk at det foreslåes en forhøyelse av avgiften. Den alminneligst brukte røyketobakk koster i dag kr. 2,50 for en eske. Den vil komme opp i kr. 2,70 - kr. 2,75. Det betyr ganske meget for dem som er, og - jeg vet at det er enkelte som er uenig med meg - som bør være avhengig av røyketobakk, dette også forutsatt at detaljistavansen blir uforandret. Jeg vet ikke, men man må vel også på disse områder regne med prisstigning, og da kan vi lett risikere at en alminnelig pakke røyketobakk, den som brukes av folk flest, vil komme opp i en pris av kr. 3,00.

Tilsammenlagt betyr alt dette som vi står og stiller med 13,5 millioner kroner. Jeg tror det hadde vært klokt om man hadde søkt å finne dekning - hvis det var nødvendig - på

annen måte enn gjennom disse avgiftsforhøyelser. Jeg forbeholder meg adgang til å stemme imot alle.

Statsråd Meisdalshagen: Det er sikkert fleire enn hr. Stranger og hr. Jaklin som ikkje synest at denne saka er så serleg hyggeleg, så den sida av saka kan vi bli samde om nokså snart. Men eg trur likevel at å ta det på den lettvinne måten som hr. Stranger har gjort når det gjeld dette spørsmålet, det er å koma litt for lett frå vanskane, også når det gjeld budsjettvanskane i dag.

Eg skal viljug vedgå at proposisjonen kan vera noko snau, det kan vera gjevi for få opplysningar der som nemnda treng, og eg er også lei for at eg var oppteken den gongen nemnda hadde sitt møte med departementet, så at eg ikkje kunne få gje dei supplerande opplysningane som kanskje medlemene av nemnda hadde interesse av. Medlemene av nemnda kjenner til det møtet eg var oppteken i då, slik at dei sikkert ikkje har noko å seia på det.

Det er, etter mi meining når eg går gjennom proposisjonen på nytt, lagt for stor vekt på devalueringa. Saka er at då vi skulle freista å få saldert budsjettet med balanse, synte det seg naudsynt på det komande budsjett - ikkje det for denne termin, men på budsjettet for 1950-51 - å skaffa noko over hundre millionar kroner i nye inntekter. Det vart difor teki 5doblinga av skatten på eige, det vart teki aukinga av selskapsskatten og fondsskatten, og det vart då også teki den auking av ymse avgifter som mellom anna denne løynlege proposisjonen omhandlar. Det var difor i fyrste rekkje med sikte på det komande budsjett og ikkje på det budsjett som no gjeld at denne proposisjonen vart fremja. Men det er klårt at alle i denne forsamling, når det var satsa med auka inntekter på dei ulike avgiftspostane i budsjettet, snart ville forstå - eg er nok frå fleire kantar gjord merksam på at mange har forstått det - at det då var meininga å auka ymse av desse avgiftene, m.a. fyrstikkavgifta og også tobakkavgifta. For ikkje å få hamstring var det difor naudsynleg å få fremja denne proposisjonen no med ein gong og få sett dette ut i livet, så mykje meir som det sikkert vil bli bruk for denne auka inntekta på budsjettet for denne terminen òg. Eg kan vera samd med nemnda i at vi berre gjer denne aukinga gjeldande for budsjettet for dette år. Så får vi saman på nytt ta opp til drøfting heile dette spørsmålet i samband med handsaminga av dei einskilde postane på det nye budsjettet. Då går eg ut frå at hr. Stranger og opposisjonen kjem med sine framlegg om dekking av det nye budsjettet på ein betre måte, slik at det kjem til å bli mindre tyngjande for det norske folk enn desse avgiftene er, etter som eg forstår hr. Stranger og opposisjonen hevdar. Det vil då bli fullt høve til å drøfta den side av saka i den større samanheng, når vi får alle opplysningar om det nye budsjettet.

Når det gjeld dei nye utgiftene på budsjettet for denne termin i samband med devalueringa, kan eg kanskje få lov å

gje nokre opplysningar. Vi sende i haust ut til dei ymse departement ei oppmoding om at dei skulle koma med oppgåve over kor stor auke på budsjettet til dei einiskilde departement devalueringa ville føra med seg. Vi har fått dei fleste av desse oppgåvene. Men vi har enno ikkje fått endeleg og fullt oversyn over det, ikkje minst for di det ikkje er så enkelt å skaffa dette. Men det blir serleg på fire område devalueringa kjem til å gjera seg gjeldande, både på budsjettet for dette og komande år. Det gjeld prissubsidiane, det gjeld renter og avdrag på utanlandsk gjeld, det gjeld utanriksrepresentasjonen og det gjeld maskinar og varer til staten sine anlegg og til anlegg som staten gjev stønad til, såleis elektrifiseringa av landet. Når det gjeld subsidiane, kan ein vel, etter dei oppgåver som ligg føre no, gjera rekning med at dersom ikkje noko blir gjort før dette budsjettåret går ut, vil subsidiane alt i alt koma opp i om lag 800 mill. kroner. Det er budsjettert med 600 mill. kroner. Men vi får vona at det arbeid som er teki opp for å få ei omlegging av subsidiane, i ein viss mon også kan koma til nytte for budsjettet for dette år.

Vi har utanlandsgjeld som for dette år vil skaffa nye utgifter på grunn av devalueringa med om lag 10,7 mill. kroner. Vi har utanriksrepresentasjonen, der vi får auka utgifter på grunn av devalueringa med mellom 2 og 3 mill. kroner. Vi har nye utgifter til staten sine anlegg på grunn av devalueringa, som ein vel kan rekna til mellom 10 og 15 mill. kroner. No er det nok så at inntektene går betre inn enn vi rekna med. Trass i dei mørke spådomar frå ymse kantar under budsjetthandsaminga i fjor om at dei ymse inntektsoverslaga ikkje ville halda, synte det seg at for det fyrste halvåret gjekk det inn noko slikt som 100 mill. kroner meir enn det vi hadde sett det til. Dersom det går inn på liknande måte i det siste halvåret av dette budsjettet, skulle det ikkje bli så fælende stort underskot trass i dei auka utgiftene, men nokon kjem det i alle høve til å bli.

Regjeringa fann under budsjetthandsaminga å måtta gjera framlegg om aukeing av ymse avgiftssatsar. Det er heilt klårt for alle at storleiken av avgiftssatsane og også på kva vare avgifta skal aukast, er eit skjønsspørsmål. Det er avhengig av skjøn. Når fleirtalet i nemnda har komi til eit anna resultat og har lagt den auka avgifta på andre varer enn det departementet har gjort framlegg om, vil eg ikkje ta opp nokon diskusjon om dette. Eg finn å kunna godkjenna dei brigde som fleirtalet har gjort framlegg om.

Når det vart teki med tannpasta og tannvatn, som hr. Stranger harselerte ein del over, er det i fyrste rekkje av praktiske grunnar. For det er dei same fabrikkane som produserer hårvatn og andre ting, som ein kanskje kan setja bortimot i den same kategori, og som det tidlegare har vori avgift på. Difor vart tannvatn teki med, for at det skulle bli lettare å føra kontroll med desse verksemdene som produserer dette slag varesortar. Men vel; når nemnda er av ei anna meining, og finn at vi framleis skal ha desse

kontrollvanskane, synest eg ikkje det er naudsynt å ta opp tida med å debattera det noko serleg.

Når det gjeld auken i avgiftene på sjokolade og sukkervarer, så har Regjeringa for eit års tid sidan auka rasjonane av desse varer, for di vi satsa på større bruk av dei, og då var det meininga i så nær framtid som mogleg å avskipa rasjoneringa av etesjokolade i fyrste rekkje - er det for di Regjeringa har til føremål ved hjelp av denne prisauken å avskipa rasjoneringa av desse varene så snart det viser seg mogleg. Tida vil syna kor fort dette kan skje, det er avhengig av kva verknad denne prisauken kan få. Eg trur nok at dersom det er nokre varesortar som ein bør ta sikte på å avskipa rasjoneringa for, må det vera dei som har såpass farge av luksus som sukkervarer og etesjokolade trass i alt har. Kokesjokolade kjem i ei anna stode, og der er det meininga å halda oppe rasjoneringa til det blir nok av den vara, slik at det kan bli den mest rettvise fordeling så lenge det er naudsynt.

Når det gjeld fyrstikker, er det slik, som hr. Stranger sa, at det er vel ikkje noko land som har så billege fyrstikker som vi har. Det kan sjølvstundt vera kjekt å spandera ikkje berre ei fyrstikk, men seia: Tak heile asken, for vi er ikkje knuslute. Det er kanskje og naturleg at hr. Stranger seier dette framfor nokon annan, for så vidt eg har høyrte, delte hans parti under valstriden ut gratis fyrstikker, og når avgifta blir noko større, kan det bli noko dyrare å driva med denne gratisutdelinga. Sjølvstundt kan vi også alle ynskja å ha billege fyrstikker. Men når ein må gå såpass hardt laus på ymse område for å få balanse i budsjettet - noko det ikkje finst ulike meiningar om i denne forsamling etter som eg skjønner - synest eg at då får vi anten lata vera å spandera bort fyrstikker, eller så får vi ta dei kostnadene som det fører med seg å vera så rause. - Eg trur heller ikkje at det er til serleg skade for det norske folk om bruken av fyrstikker kanskje skulle bli noko mindre enn han er i dag - når vi samanliknar med bruken føre krigen.

Aukinga av avgifta på røykjetobakk er vel det som kan vera mest ulike meiningar om det er rett å gå til eller ikkje. Men vi auka for ei tid sidan avgifta på sigarar og sigarettar monaleg meir enn på røykjetobakk. Dette har ført til ei omlegging av bruken frå sigarettar til røykjetobakk til rulling, og eg kan ikkje skjønna at det er så heilt rett å gå til ei stimulering av dette lite rasjonelle arbeid som det er å driva med å rulla sigarettar, når vi har dei moderne maskinar som kan gjera det både tidsbillegare og lettare. Vel, det kan det vera ulike meiningar om, men Finansdepartementet har i alle fall funni å måtta gjera framlegg om ei aukeing også for denne varesorten.

Hr. Stranger slo fast at staten ikkje ville få dei auka avgifter som vi har gjort rekning på. Korkje hr. Stranger eller eg kan spå i så måte. Det vil vera avhengig av utviklinga både her i landet og ute i verda, av korleis tida vil koma til å utvikla seg i 1950 og 1951. Men sikkert er det

i alle fall at trass i dei mørke spådomane har vi hittil mesta alltid satsa i underkant når det gjeld skattar og avgifter på budsjetta våre, og har ikkje legi i overkant, og det skulle også undra meg om dei mørke spådomane frå hr. Stranger i dag ville koma til å halda stikk. Dei er i alle fall svært lite i samklang med det som vi så ofte høyrer frå den kanten om at vi no står like framfor ein inflasjonsfare - kanskje større enn på lenge.

Paul Ingebretsen: Det som vi behandler i dag, er den første konkrete og faktiske kjenningen Stortinget får med det som skjedde den 18. september i fjor. Det var klart at devalueringen måtte få følger for vårt samlede økonomiske liv. Hvor store de ville bli, på hvilke felter de ville slå ut, og på hvilken måte de kunne registreres, var det selvsagt vanskelig å få noe oversyn over. Det er derfor i og for seg ikke så meget å si på at Regjeringen, når den legger fram denne proposisjon, ikke er i stand til eksakt og helt nøyaktig å klarlegge hvilke økonomiske virkninger devalueringen har hatt på vårt budsjett. Men jeg vil si at dersom Regjeringen hadde lagt fram denne proposisjon med de opplysninger som finansminister Meisdalshagen i dag gav her i Stortinget, er det grunn til å tro at den mindretallsfraksjon som her finnes, rent prinsipielt ikke hadde gått til å gi uttrykk for det syn som hevdes her, og med den konklusjon som den har kommet med. Det er nettopp dette at en komite som skal behandle saker av denne art, spesielt kanskje når det gjelder under så særegne forhold som her, for å kunne vurdere dem må ha så fyldige opplysninger som mulig. Den vil jo i en sak som denne være avskåret fra å søke opplysninger på en måte som ellers ville være naturlig hvis det var en sak som ikke var stemplet «secret».

Det var ikke umulig for Regjeringen å legge fram ganske omfattende opplysninger, det har vi fått bekreftet ved finansministerens uttalelse her i dag. Det er derfor et overmåte svakt grunnlag som Regjeringen bygger på her i sin grunngeving, når det bare sies den selvfølgelighet som hvert menneske her i landet vet, at devalueringen har ført med seg uforutsette utgifter vedrørende vår utenlandske statsgjeld. Utgiftene ved den utenlandske statsgjeld ville automatisk kunne beregnes den 19. september, man ville automatisk kunne klarlegge hvilken stigning det ville bli på det inneværende budsjett som følge av at kursen var gått opp. Det foreligger en St.prp. nr. 7 som klarlegger dette forhold. Det er Handelsdepartementet som opplyser at stigningen vil beløpe seg til 19,3 mill. kroner. Under samme departement er det andre poster som trekker i en annen retning, og jeg forstår denne proposisjon slik at den samlede nettoøkning vil ligge på omkring 10 mill. kroner. Vi har også Utenriksdepartementets budsjett, hvor vi av det forslag som nå ligger fremme for 1950-51, vil se at en følge av devalueringen er en utgiftsøkning som, så vidt jeg husker, ligger på omkring 4 mill. kroner. Men man har også i det

foreliggende budsjett for Utenriksdepartementet greidd å sørge for en innsparing på om lag 2 à 2,5 mill. kroner, slik at den samlede økning som devalueringen forårsaker, vil ligge mellom 1,5 og 2 mill. kroner. Og så har vi da subsidiene, hvor finansministeren opplyste at de budsjetterte 600 mill. kroner vil bli overskredet med om lag 200 mill. kroner. Vi har også fått opplysning om at det vil bli økte inntekter på inneværende budsjett. Dersom disse opplysninger hadde vært gitt, hadde det vært unødig for mindretallet såpass - skal vi si skarpt - å gi uttrykk for sin stilling til denne proposisjon, som i sin grunngiving synes å være meget lettvtint.

Jeg går ut fra at det rent prinsipielle forslag om at proposisjonen ikke bifalles, vil bli nedstemt, og jeg finner det da riktig i en slik situasjon også å måtte ta standpunkt rent subsidiært. Jeg finner det ikke riktig av prinsipielle grunner også å stemme mot enhver avgiftsforhøyelse, når en er klar over at utgiftene på inneværende budsjett vil overstige inntektene, og at det altså er et beløp som må dekkes. Men jeg vil gjerne i likhet med de øvrige medlemmer av mindretallet stå fritt ved vurderingen, og finansministeren har jo selv understreket at det her er en rent skjønnsmessig vurdering som må legges til grunn.

Hr. Stranger uttalte at den avgiftsøkning som her er foreslått, vil bety noe slikt som 13,5 mill. kroner. Det er riktig når det gjelder et helt år, men komiteen er samlet om at de avgiftsendringer som her foreslåes, bare skal gjelde for denne inneværende budsjettermin, altså fra midten av februar til ut juni måned. Derved vil det beløp det her gjelder, etter de opplysninger jeg har fått, reduseres til om lag 6 mill. kroner. Jeg tror ikke tallet er korrekt, men jeg tror at det er tilnærmet riktig. Det fordeler seg slik: Under post 1 2,5 mill. kroner - det er sjokolade- og sukkervarer. Under post 2, fyrstikker, 2 mill. kroner og under post 3, røyketobakk, 1,5 mill. kroner. Man kan si at mange av disse avgiftene er ytterst små, og at det må være greit å kunne godta en såpass moderat økning som de i dette tilfelle representerer. Men jeg tror at det er riktig å se hele avgiftssystemet i sammenheng. Jeg vil gjerne der innskytte den merknad at av finanskomiteens 13 medlemmer er, så vidt jeg vet, 8 nye og trer først i kontakt med avgiftsspørsmålet i denne sak, og for å kunne vurdere avgiftsspørsmålet i sin helhet og gi en samlet vurdering ville det være nyttig om en hadde hatt noe med det å gjøre før, slik at man hadde en større oversikt.

Men det er også en annen ting som jeg vil peke på, og det er at disse små økninger i det store og lange løp vil vise seg å bety ganske meget. Jeg kom til å se i et av bilagene til statsbudsjettet som viser en oversikt over skatter og avgifter i de siste 12 år, og jeg syntes det var ganske interessant å se for 10-året 1939-40 - 1949-50 hvordan sjokolade- og sukkervareavgiften var økt fra 9,6 millioner til 40 millioner, tobakkavgiften var økt fra 29,5 mill. i

1939-40 til 185 mill. i 1949-50, altså til vel det seksdobbelte. Fyrstikker var det ingen avgift på i 1939-40, for 1949-50 er de ført opp med en avgift på 5 mill. kroner. Jeg er selvsagt klar over at prisene er steget og at det røykes mer i dette land, at disse faktorer kan spille inn og at det kan bety økte inntekter. Men avgiftenes høyde betyr naturligvis det aller vesentligste, og den er økt. Og hvis vi holder jamt og trutt på med dette, tror jeg det skal være nær utrolig hvilke høyder man vil kunne komme til.

Under voteringen i komiteen om sjokolade- og sukkervareavgiften har jeg sammen med de øvrige medlemmer stemt for at det ikke foretas noen forhøyning for kakao, men jeg finner at kokesjokolade står i akkurat samme stilling. Jeg kan ikke innse riktigheten av det argument som er ført i marken, at de som ønsker spisesjokolade, heller vil spise kokesjokolade hvis de kan få den billigere, når differansen mellom den tidligere avgift og det som nå foreslåes, i høyden vil bety 5 øre pr. plate. Det er ikke hyggelig å foreslå at spisesjokolade skal stige såpass meget, og det er sikkert nok at de som husker den tid da de betalte 25 øre, kvier seg for å betale mellom 70 og 75 øre for akkurat den samme plate. Det er naturligvis den mulighet, som jeg går ut fra at sjokoladefabrikkene vil overveie, å endre størrelsene slik at man får litt mindre, men også betaler litt mindre. Hvorvidt dette vil kunne influere på Regjeringens bemerkninger, har jeg ingen mening om. Men jeg finner det som sagt uriktig å slå kokesjokolade sammen med spisesjokolade ved vurderingen. Jeg finner det rettest at den hører sammen med kakao, og stemmer derfor mot forhøyelse av kokesjokolade. Til denne vurdering bidrar også det at man så vidt det skjønnes, skal oppheve rasjoneringen av spisesjokolade og sukkervarer, men fastholde den for kokesjokolade i lengre tid. Jeg finner det ikke riktig at en rasjonert vare blir satt opp i pris.

Vi kommer så til fyrstikkene. Der har jeg funnet ellers å burde følge det forslag som flertallet har satt fram, men jeg har en dissens. Det gjelder disse små eskene som etter det hr. Meisdalshagen - i relasjon til hr. Stranger - antydte, hadde en viss oppgave. Jeg ser det spørsmål ut fra det synspunkt, at når det gjelder å skaffe midler i statskassen ved avgiftsøkninger, og det opplyses at avgiftene av disse særlige fyrstikker hvert år bringer inn i statskassen en sum som ikke overstiger 5000 kroner, er det vanskelig å begrunne en økning med 200 pst. med nødvendigheten av å skaffe inntekter til dekning av økninger i utgiftene som følge av devalueringen. Disse historiene - jeg tok med en i lommen i dag - koster 5 øre. Der er en avgift på 1 øre. En ordinær fyrstikk koster 6 øre. Det er klart at det ikke vil være noen som helst slags finansoperasjon for den som kjøper fyrstikker, å foretrekke 3-4 av disse for å oppveie en ordinær eske. Dertil kommer at det er spesielle forhold, som hr. Stranger her har nevnt, som gjør at det synes lite rimelig å gå til forhøyelse av denne

avgift. Jeg foreslår derfor at den holdes på det samme nivå som før, nemlig 1 øre.

Så har vi røyketobakken, hvor jeg stemmer for at avgiften ikke skal forhøyes. Jeg røyker ikke selv snadde, men jeg finner at den begrunnelse som er gitt av departementet, er noe svak. Det heter nemlig her at departementet finner det rimelig at satsene for sigaretter og røyketobakk er like høye. Hvis det hadde vært departementets mening, skulle det også ha vist seg tidligere. Jeg for min del synes at der er en naturlig avgrensning der i avgiften mellom sigaretter og røyketobakk. Det hevdes her av finansministeren at forhøyelsen av avgiften på sigaretter har ført til en omlegging, slik at folk bruker mer røyketobakk og ruller sigaretter. Jeg kan ikke si annet enn at det er en lite tiltalende tanke, at når folk som er avhengige av og setter pris på en røyk - og det er vanskelig å kunne absolutt karakterisere røyk som en luksus, det ligger etter min mening meget nær en nødvendighetsartikkel - på grunn av økning av sigarettprisene finner at det blir en så stor økonomisk belastning at de ikke greier den og søker å finne fram til rimeligere måter å tilfredsstille sin røyketrang på, er staten der straks og sier: Vi har lagt merke til at dere er sluttet med å røyke sigaretter og er begynt å rulle, og nå lager vi en liten klappjakt, vi skal sørge for at den fornøyelsen skal dere ikke beholde så svært lenge. Det er en lite tiltalende tanke dette simpelthen å lage en økonomisk forfølgelse av dem som søker å finne en rimelig løsning på et av sine økonomiske problemer. Dessuten er det, som jeg tidligere har nevnt, en naturlig grense mellom avgiften på sigaretter og på røyketobakk, som jeg mener det er uriktig å ta bort.

Jeg er glad for at hele komiteen har samlet seg om å la punkt IV gå ut av innstillingen. Dette å la tannpleiemidler bli gjort til gjenstand for avgiftsberegning er også en ting som er lite sympatisk. Jeg ser at det er grunnlagt med at man har avgift på dem i Sverige, og finansministeren uttaler at man her har villet gjøre det av praktiske grunner. Men jeg syntes ikke at hans argumentasjon lød særlig overbevisende.

Toven: Som det går fram av tilrådinga, og som det alt har vori gjort greie for, har nemnda delt seg når det gjeld dei reint prinsipielle retningslinjer som er omhandla i proposisjonen. Eg skal ikkje her gå nærare inn på det. Eg har gått saman med mindretalet når det gjeld den sida av saka.

Men eg vil få lov å seia eit par ord om mitt subsidiære syn på dei einskilte punkt. Som det vidare går fram av tilrådinga, er nemnda samd om ikkje å auka omsetnadsavgifta på kakaopulver ut over det ho er no, nemleg 20 pst. Vidare er nemnda samd om at ein ikkje skal leggja omsetnadsavgift på munnvatn, tannkrem, tannpasta og tannpulver. Eg viser her til punkt IV i tilrådinga. Vidare er nemnda samd om at eit mogleg vedtak om avgift berre skal gjelda for det som er att av budsjett-terminen 1949-50. Det er ved andre postar, som det

alt er gjort greie for, ein del meiningsskilnad. Eg har subsidiært gått med på proposisjonen, med unnatak for avgift på dei varer som eg alt har nemnt. Når det gjeld spørsmålet om korleis ein skal dekkja svikta i det inntektsoverslag som departementet reknar med, når det ikkje blir lagt omsetnadsavgift på kakaopulver ut over det som gjeld no, og tannkrem m.v. blir utan avgift som no, er det, som ein vil sjå av tilrådinga, nokon meiningsskilnad innan nemnda. Det gjeld her om å finna dekning for om lag 1,6 million kroner. Fleirtalet i nemnda gjer framlegg om at avgifta på fyrstikker skal aukast så mykje at ho kan gje om lag 1,6 million kroner meir enn det proposisjonen reknar med, medan eit mindretal meiner at ein ikkje bør auka avgifta på fyrstikker ut over dei satsane proposisjonen reknar med, men at ein i staden prøver å skaffa dei 1,6 million kroner ved å auka avgifta på det ein kallar kosmetiske middel. Dette er, som ein vil forstå av tilrådinga, tenkt gjort på den måten, at ein aukar avgifta på kosmetiske middel, gruppe I, som gjeld hårvatn m.v., med 10 pst., og gruppe II, som gjeld sminke, augnebrunskosmetikk, lippestift m.v., med 15 pst. Avgiftssatsane vil då bli for gruppe I 40 pst. og for gruppe II 75 pst. Når hr. Jaklin meinte at det ville bli så reint umogleg å krevja inn den avgifta som det her er gjort framlegg om, er det mogleg det er rett. Men eg har for min part vanskeleg for å forstå det. Blir fleirtalsframlegget under dette punkt vedteki, vil det seia det same som at avgifta på fyrstikker skal aukast ut over det som departementet gjer framlegg om i proposisjonen, med om lag 1,6 millionar kroner. Proposisjonen går som kjent ut på å dubla avgiftssatsane. Det er kanskje sume som vil seia at dette med ei ekstra avgift på fyrstikker er ikkje så stor ei sak. Ei dobling eller bort imot ei tre-dobling av den avgifta som no gjeld, spelar inga stor rolle. I mange høve kan dette seiast å vera rett, men eg trur ein likevel bør vera noko varsam. Det er no eingong slik, som det har vori streka under gong på gong i trontaleordskiftet, at det er store delar av landet vårt som er utan elektrisk energi. For dei som bur i desse distrikta av landet, er denne saka kanskje ikkje så reint lita. Samanlagt gjennom åra vil ei høgding av avgifta på fyrstikker samanlikna med den som no gjeld, likevel bli ei utgift som nok vil merkast. Eg trur kanskje at ein også kan seia, at det er nettopp i desse lag av folket vårt at vi finn den veikaste økonomien. Eg synest ikkje det er rett at nettopp desse lag av folket vårt skal få denne ekstraskatten som det her gjeld. Det er også grunn, synest eg, god grunn, til å nemna våre skogsfolk som på denne måten vil få ei ekstra utgift. Eg kan ikkje sjå at dette kan kallast demokratisk. Det synest meg å vera noko meir rettvist og rett å frita ei naudsynsvare, som fyrstikker er for store delar av folket vårt, for denne ekstraavgifta og heller leggja ho på dei såkalla kosmetiske middel, sminke, augnebrunskosmetikk, lippestift osb. Men når ein set desse middel jamsides med fyrstikker, synest det i alle fall for meg å halta noko, og

det er vel heller ingen som tenkjer seg å setja desse to artiklar, fyrstikker og kosmetikk opp mot kvarandre. Eg vil ikkje her ta opp noko breitt ordskifte om nytta av kosmetiske middel. Men eg meiner at desse varene toler ei avgift langt betre enn ei vare og til og med ei naudsynsvare som t.d. fyrstikker er. Eg veit at det er skilde meiningar også om bruken av kosmetiske middel, og eg skal på ingen måte her leggja opp noko ordskifte om det spørsmålet. Omsetninga av kosmetiske middel kan vel heller ikkje vera så reint lita når vi får opplyst at den avgifta som no er nytta, i siste rekneskapsåret har gjevi 5,3 millionar kroner.

På vegner av mindretalet tek eg med dette opp mindretalet sitt subsidiære framlegg under II, som går ut på at proposisjonen blir vedteken på dette punkt med det brigde at vedtaket om å auka avgifta berre gjeld til 30. juni 1950. Eg tek i tilfelle atterhald om seinare å få gjera framlegg om dekningsmåten. Eg vil også be om, dersom det er høve til det, at det når det gjeld II, blir røysta alternativt mellom proposisjonen med det brigde at han, om han blir vedteken, skal gjelda berre til 30. juni 1950, og fleirtalstilrådinga.

Natvig Pedersen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Toven har tatt opp mindretallets forslag under II om at proposisjonen vedtas på dette punkt med den endring at avgiften bare skal gjelde inntil 30. juni 1950.

Hognestad: Ingen skatteforhøyelser og avgiftsforhøyelser er populære, så det behøver vi ikke tvistes om. Men flertallet har funnet at det vil være med på å skaffe disse inntektene, fordi det er klar over at de er turvande i inneværende termin. Jeg synes nok at mindretallet, som stadig klager over at det ikke er balanse i statsbudsjettet, og helst vil ha overskudd både på inneværende års budsjett og kommende års budsjett - selv om det ikke har fått den oversikt det mener det burde ha - subsidiært burde stemme for flertallets forslag. Slik som mindretallet har formet sin dissens, måtte en vente at den ville gi grunnlag for en svær finansdebatt, og konklusjonen måtte nærmest bli et mistillitsforslag. Men debatten er ikke anlagt slik, så jeg forstår at det ikke er så alvorlig ment som det er skrevet. Flertallet har altså funnet at det vil gå på proposisjonen med visse endringer.

Det siste forslaget som hr. Toven kom med, er helt overflødig, fordi hele komiteen er samstemmig om at beslutningen bare skal gjelde inneværende års budsjett. Grunnivningen er at vi mener det ikke ville være helt i samsvar med det nye reglement som er vedtatt for finanskomiteens budsjettbehandling, hvoretter finanskomiteen skal innkalle fagkomiteenes formenn til drøftelse av budsjettet, at vi før disse drøftelsene hadde funnet sted,

vedtok viktige avgiftsbeslutninger, som var bindende for kommende budsjettår. Det er dette som er hovedgrunnivningen iallfall fra flertallet - og også fra mindretallet, går jeg ut fra - for at beslutningen ikke skulle gjøres gjeldende også for kommende budsjett-termin. Finansministeren hadde jo ikke noen innvending å gjøre mot det.

Det høres nokså lettvint ut å legge høyere avgift på leppestift og kosmetika. Vi har ikke tatt opp til vurdering hvorvidt avgiftene er demokratiske eller ikke, slik som hr. Toven gjorde. Vi har ikke satt kosmetika og leppestift opp mot fyrstikker, så enkelt er ikke dette spørsmålet. Vi har undersøkt i departementet hvorledes det ville ta seg ut med store forhøyelser av de avgifter som hr. Toven og i komiteen også hr. Leirfall har nevnt. Departementet frarådet det av rent tekniske grunner. Hårvann er veldig lett å lage, og det kan lett bli omgøelser. Lager man det selv, unngår man avgiften.

Vi har, som sagt, med de endringer som er nevnt, funnet det heldigere å ta avgiftsforhøyelsen på fyrstikker enn på tannpleiemidler, og finansministeren har ikke noe å innvende mot det. Finansministeren innrømmet at grunnivningen var nokså snau, og det kan en være enig i. Men han har nå gitt en mer fullstendig forklaring på hva som er grunnen til at Regjeringen har funnet å måtte legge fram dette forslag og få disse forhøyede avgifter. Jeg tror ikke vi skal ta opp noen stor finansdebatt, og forlange at departementet skal gi de fullstendige opplysninger som mindretallet har forlangt. Alle er klar over at disse inntektene er turvande. Og da har vi ikke kunnet finne noen bedre måte å skaffe disse midlene på enn ved den innstilling som flertallet har lagt fram her. Derfor vil jeg i likhet med ordføreren rå til at flertallsframlegget blir vedtatt.

Med omsyn til sjokolade tror jeg ikke det ville være riktig at en plate kokesjokolade skulle ha omtrent samme pris som det som kalles «Firkløver». Det riktigste vil vel være - hvis en først skal gå til avgiftsforhøyelser for sjokolade - at en også tar kokesjokolade med. Det vil jo bli en 5-6 øres stigning pr. plate, og 12 øres stigning for «Firkløver».

Ellers tror jeg ikke det er grunn til å si mer.

Sig. Pedersen: Jeg tror at alle medlemmene av finans- og tollkomiteen var enige om at devalueringen har medført at det er nødvendig å gå til en styrkelse av inneværende års budsjett. Flertallet i komiteen, som jeg tilhører, var iallfall helt klar over det, og vi ville ikke ta risikoen med å utsette saken til vi kunne få - som mindretallet ønsket - en samlet oversikt over hva devalueringen ville medføre av økte utgifter på inneværende års budsjett. Vi mente det var riktig, da det allerede nå er en kjensgjerning at det er nødvendig å styrke budsjettet, straks å gå til en forhøyelse av avgiftene istedenfor å skyve vanskelighetene foran seg, de vanskeligheter som vi før eller senere allikevel må løse. Det argumentet som mindretallet fører i marken her, at de vil se

en samlet oversikt over budsjettet, tror jeg har svært liten realitet. Vi vet iallfall at når det gjelder kommunale budsjetter - og det samme er vel tilfellet for statsbudsjettet - oppstår det fra tid til annen slike vanskeligheter at det er nødvendig å styrke budsjettet, og det blir da gjort med én gang. Vi i flertallet har sluttet oss til proposisjonen med de endringer som sakens ordfører, hr. Jaklin, har gjort rede for, og jeg har ikke noe å bemerke til det.

Jeg vil si et par ord til hr. Toven. Han snakket så pent om folket i våre avsides daler og fjellbygder, de som ikke har fått elektrisk lys enda; de burde ikke belastes med ytterligere utgifter ved forhøyelse av avgiften på fyrstikker. Jeg tror at den forholdsvis beskjedne forhøyelse av avgiften på fyrstikker som er foreslått av flertallet, vil ha liten økonomisk betydning selv for dem som har liten økonomisk evne til å bære økte utgifter. Det er ikke til oppvarming og oppfyring forbruket av fyrstikker er så veldig stort. Det er våre røykere som bruker hovedmengden av fyrstikker.

Hr. Stranger var også inne på noenlunde det samme når det gjaldt spisesjokolade. Han snakket også om de som bodde avsides, og som aldri hadde sett eller smakt en «Firkløver», og som nå ikke ville få anledning til det på grunn av den forhøyede avgift. Det tror jeg heller ikke har noe særlig for seg.

Jeg var i finanskomiteen noe i tvil om hvorvidt avgiften på disse små «sammenleggbare» fyrstikker skulle unntas. Hr. Ingebretsen har jo snakket pent om at det ikke bør være avgift på dem. Det hadde jeg vanskelig for å forstå grunnen til, og jeg stemte for avgift på disse fyrstikkene i likhet med de andre ved komiteehandlingen. Men etter finansministerens redegjørelse for hva de fyrstikkene var brukt til i sin tid, forstår jeg selvfølgelig noe av grunnen til at de skulle fritas. Jeg var ikke så heldig å få noen av de fyrstikkene den gang de ble utdelt gratis. Jeg skal ikke komme nærmere inn på de forskjellige ting i proposisjonen, de er nå gått så grundig igjennom at jeg ikke tror det har noe videre for seg.

Røiseland: Eg kan vera samd med mindretalet i at det sjølvsagt hadde vori bra og ynskjeleg om det hadde kunna komi ei melding frå departementet med eit samla oversyn over meirutgiftene som fylgjer med devalueringa. Det er ikkje gjort, og eg meiner at det er for så vidt ikkje bra. Men no har ein medlem av nemnda, hr. Ingebretsen sagt her at det i dag av finansministeren er gjevi verdfulle tilleggsopplysningar som nemnda ikkje hadde. Eg meiner at etter dette må ein kunna slå fast at situasjonen er ein annan no når Stortinget skal røysta, enn han var for nemnda då ho skulle ta stode. Eg meiner det kan snautt vera forsvarleg å vedta den prinsipale tilrådinga frå mindretalet. Vi er alle overtyste om at det er heller store utgifter som har fylgt

med devalueringa. Vi er òg klare over at det hastar over lag mykje av fleire grunnar med å få denne saka avgjort. På denne bakgrunn må ein vedgå at dei verknader av dei avgifter det er spørsmål om, ikkje er så uoversynlege at ein av den grunn treng gå imot proposisjonen.

Når eg har bedi om ordet var det likevel fyrst og fremst for å seia noko som ligg i kanten av den sak vi handsamar her i dag, men av di det vedkjem neste budsjett. Når eg gjer det her, er det for di det òg gjeld avgifta på tobakk, og for di møtet er for stengde dører. Vi kan ikkje tala om desse ting for opne dører på dette tidspunktet, og eg vonar då, som sagt, at presidenten lar meg får eit par minutt til å seia det som eg har på hjartet.

Vi har sjølvsagt alle saman, går eg ut frå, sett på og arbeidd med det nye statsbudsjettet. Eg har og sett noko på det, og eg har gått ut frå den «ubehagelige» føresetnad at dersom vi skal skjera ned på skattar og avgifter eller vi skal auka løyvingane, må vi skaffa vederlag. Eg har millom dei postane eg har sett på, komi til å stansa ved skatten på tobakk, og eg har tenkt på om det ikkje trass i alt skulle vera forsvarleg å auka den posten noko i det nye budsjett. Det er store summar det her er tale om. Det er ein samla ordinær og ekstraordinær skatt på tobakk førd opp i det nye budsjettframlegget på 188 millionar kroner. Vi skjønar då at ein auke på 10 % gjev som resultat mest 19 millionar og ein auke på 20 % ikring 37 millionar. No vil eg ikkje på nokon måte ha sagt at vi skal auka alle satsar likt, det meiner eg ikkje kan gjerast. Eg nemner berre talet, for det syner kor store summar det her kan vera tale om. Eg er klar over at det kan vel bli tale om nedskjering av importen av tobakk, og då kan det sjølvsagt bli sett ein strek i rekninga eller bli sett ein strek over det heile. Når eg har sett på desse ting, er det ikkje minst fordi eg er medlem av samferdselsnemnda, og bensinavgifta fell meg overlag tungt for brystet, ikkje av omsyn til dei som har privatbil, men av omsyn til lastebiltrafikken, av omsyn til drosjebilane og rutebilane, fyrst og fremst i dei distrikt som ligg langt borte. Det er ikkje ideelt å auka tobakksskatten. Men skattetrykket her i landet er så høgt at det er grunn til i alle fall å drøfta om det ikkje ville vera betre likevel å auka skatten på tobakk og så minka skatten på bensin, framfor å gå til det som er sagt i proposisjonen. Eg meiner ikkje på nokon måte at dette skal vera noka full løysing, men eg seier det for at det skal vera eit tilskot til dei drøftingane som eg går ut frå at både finansnemnda og andre nemnder vil føra, drøftingar som dei òg vil ta opp med finansministeren. Elles er det klart, det syner seg både i tilrådinga som ligg føre her i dag, og det syner seg i ordsiftet, at det er svært mange syn når det er spørsmål om skatteobjekt.

Presidenten: Presidenten har ikke villet nekte hr. Røiseland anledning til å se den foreliggende sak på bakgrunn av tobakksavgiften i sin alminnelighet og i sammenlikning med

andre avgifter. Men presidenten mener likevel at den videre behandling av det spørsmål må utstå til behandlingen av avgiftene i sin helhet foreligger for Stortinget.

Leirfall: Då ei rekkje land gjekk til devaluering i fjor haust, såg vi og korleis dei fleste av desse landa like etter gjekk til tiltak for å styrkja laupande budsjett. Dei var straks klåre over at dette ville føra til gjennomgripande brigde i dei økonomiske tilhøve, og dei gjekk straks til dei tiltak som var naudsynlege i det høve. Her i landet - det var like i valkampen - fekk ein nærast det inntrykket av regjeringspartiet sine talarar at dette hadde ikkje så sers mykje å seia, og det var vanskeleg i det heile å seia noko om verknaden av det, endå det måtte vera klårt for alle at det måtte ha stor verknad. Ein kunne ha venta no, fire månader etter devalueringa, at ein hadde fått seg førelagt problema på ein annan måte enn vi no har fått. Ei grunngjeving på seks og ei halv line, der det talast mellom anna både om storleiken på utgiftene og dei tiltak ein skal gå til for å finna dekking, det er litt snautt. Finansministeren sitt syn her minner uhyggeleg om kjerringa som leste staur. Ho leste på ein staur om gongen og sa til merra: Dreg du den, så dreg du den, og dreg du den, så dreg du den. Det kunne vera interessant i samband med denne saka å få vita finansministeren si meining om kor stort lasset til slutt vert, og få sjå på dei ymse avgiftene i samanheng. Det er mogleg at ein kan gå endå lenger på einskilde postar. Det er mogleg at det vert turvande, og alt no er det ymta om det av ein talar her.

Eg er glad for at nemnda samrøystes har hevda det standpunkt at desse avgiftene berre skal gjelda for resten av budsjettåret. På dette tidspunktet å gjera vedtak om at dei og skal gjerast gjeldande for det neste budsjettåret, det meiner eg vil vera heilt urett. Eg steller meg nokså tvilande til departementet sitt syn på desse avgiftene når det gjeld om kor mykje pengar dei vil skaffa i statskassa, og då serleg når det gjeld den auka avgifta på spisesjokolade. Det er ei kjensgjerning og ikkje berre ein talemåte at det vert fleir og fleir utover i bygdene som no ikkje tek ut spisesjokoladerasjonane sine. Eg forstår departementet på dette punkt slik, at det reknar med ubrigda forbruk av spisesjokolade. Men på den andre sida heiter det, og finansministeren har sagt her i dag òg, at med hjelp av prisauke reknar ein med å kunna få bort rasjoneringa. Det vil altså seia at ein reknar med at prisauken vil få ein forbruksavgrensande verknad. Men vi er sjølvsagt alle saman klåre over at den forbruksavgrensande verknaden vil verta hjå dei som har minst kjøpeevne. Det vert såleis ei omlegging av forbruket ein her tek sikte på med etter måten mindre bruk av spisesjokolade hjå dei som er mindre velstelte i samfunnet, men så skal ein skaffa seg kompensasjon og skaffa seg dei inntektene ein reknar med ved at til gjengjeld dei som har god råd, skal kjøpa meir enn rasjonane når rasjoneringa vert

avskipa. Det resonnementet kan eg ikkje forstå på annan måte enn at vi får ei typisk rasjonering etter pungen. Finansministeren sa i dag at spisesjokolade var ei såpass luksusmerkt forbruksvare at avgiftsauken kunne forsvarast. Eg kan ikkje vera samd i at eit stykke spisesjokolade skal vera ein så stor luksus at ein ved hjelp av avgift og stadig nye avgiftsaukingar skal gjera det til noko nærmast unåande for born i store lag av folket. Det smakar meg ikkje å vera med på denne avgiftsauken. Eg har ikkje tenkt å røysta imot, men eg er sterkt i tvil om departementet vil få den inntektsauken som det reknar med på det punktet.

Eg røystar mot at avgifta på kokesjokolade blir auka, og eg kan ikkje skjønna at den femøringen som kokesjokoladen blir billegare ved at vi ikkje aukar avgifta, i og for seg skal ha noko serleg å seia med omsyn til å fremja ei omlegging av forbruket frå spisesjokolade til kokesjokolade. I alle høve blir prisen så pass høg at dei som har lita råd, men gjerne vil gje barna sine ein godbit av og til, vil bli freista til å bruka kokesjokolade istadenfor den dyre spisesjokoladen.

Når det gjeld avgifta på fyrstikker, sluttar eg meg til proposisjonen. Eg er samd med hr. Toven, som vil at vi skal skaffa kompensasjon for det vi ikkje får på munnvatn og slike ting, ved auking av avgifta på kosmetika. Det kan seiast at det er røykjarar som bruker mest av fyrstikker, og at det er vaksne folk som tener pengar. Det er så, men likevel ser eg det slik at det er meir demokratisk og meir rett å leggja på avgifta på kosmetikk noko meir i staden for å gå til ei auking av fyrstikkavgifta ut over det departementet har gjort framlegg om. Det er blitt opplyst til oss at ein ottast for nedgang i forbruket, dersom avgifta på kosmetikk blir sett opp. Men dei tvilsmåla har ikkje gjort seg gjeldande når det gjeld å auka avgifta på spisesjokolade og eg trur nok at forbruket av spisesjokolade er monaleg meir avhengig av prisen enn forbruket av kosmetika, så der trur eg ikkje det skulle vera nokon fare.

Så var det desse små fyrstikkaskane som hr. Paul Ingebretsen og finansministeren ser på litt ulik vis. Finansministeren hadde oppdaga at høgre hadde vori kunde hos fabrikk og bestilt reklamefyrstikker, og det ser ut som det skal bli tillagt nokså stor vekt ved avgjerda av saka. Det er klårt at vi vil ikkje få nokon overgang til desse små fyrstikkaskane om vi handsamar dei litt linnferdig nå. Staten vil ikkje tapa pengar på det, og på den andre sida vil staten heller ikkje få noko serleg meir pengar om vi går til auke av avgifta frå 1 til 3 øre asken. Men derimot er det tolleg sikkert at vi kjem til å øydeleggja denne fabrikk. Det er opplyst i dag - eg veit ikkje om det er rett - at han dels arbeider for eksport, og då synest eg nok - eg har ikkje hatt høve til å granska tilhøve nærare - at det er litt lettlyndt på grunn av nokre få tusen kroner i auka avgift kanskje å koma til å øydeleggja ein industri som kan få noko å seia for eksporten vår.

Når det gjeld avgifta på røykjetobakk, røystar eg subsidiært for proposisjonen, endå eg må vedgå at det gjer meg vondt, og eg kan ikkje vera heilt samd med finansministeren, med at dette skal vera eit påkravd tiltak berre fordi folk som har mindre råd, rullar sigarettane sine sjølve av røykjetobakk istadenfor å kjøpa dyre sigarettar. Det resonnementet kan eg på ingen måte vera samd i. Men når vi no ein gong er i den stoda at vi må skaffa oss meir inntekter, er det inga råd med det. Vi som røykjer, får vera med og betala; det er berre rett og rimeleg. Dersom vi tek omsyn til kursen, er tobakken framleies billegare her enn t.d. i Sverige, og det som veg meir synest eg er at han er betre.

Stranger: Jeg må få lov å si noen ord til finansministeren, som naturligvis fant å måtte avlegge mitt parti en visitt.

Jeg er fullstendig klar over at våre fyrstikker satte arbeiderpartiet bokstavelig talt i fyr og flamme i siste valgkamp, for tross alle de agitasjonsmidler arbeiderpartiet brukte, glemte det bemerkelsesverdig nok å finne på dette med fyrstikker. Jeg hørte det var flere som var ikke passelig, men særdeles irritert over den oppfinnsomhet som høyrepartiet «for engangs skyld» demonstrerte. Finansministeren må imidlertid, så vidt jeg forstår, anerkjenne høyres tiltak, for det hjap statskassen til en betydelig større inntekt enn den ellers ville hatt, nettopp på de lommapakningene som vi og det norske folk viste en betydelig interesse.

Den romslighet som gir seg uttrykk i utdeling av fyrstikker også utenfor valgkampen, er det parti jeg tilhører, en sterk tilhenger av.

Statsråd Hønsvald: Et par av de varesorter som man her snakker om, har jo også forsyningsmessig interesse, og jeg vil gjerne få anledning til å si noen ord om det. Hr. Stranger sa at staten ikke ville få de inntektene den regnet med ved avgiftsforhøyelsen på spisesjokolade. - «Det er et stort overskudd av spisesjokolade fordi rasjonene ikke blir tatt ut,» erklærte han. Og jeg forstod ham slik at dette overskuddet ville stige hvis avgiften ble lagt på og prisene dermed steg. Hr. Leirfall gav også uttrykk for den samme oppfatning. Dette stemmer ikke med Forsyningsdepartementets inntrykk av situasjonen. Det er vel så at en del forbrukere ikke tar ut sine rasjoner, men til gjengjeld er sjokoladehungeren og kjøpelysten steget blant andre forbrukere. Det er intet overskudd av spisesjokolade til tross for at produksjonen og salget nå ligger mellom 20-25 pst. høyere enn før krigen. Hvis rasjoneringen ble opphevet i dag, ville butikkene og lagrene være blåst rene på kort tid, akkurat som de ble det i England og i Finnland da sjokoladerasjoneringen ble opphevd der. Vi har hele tiden konferert med sjokoladefabrikkene om denne sak med henblikk på en opphevelse av rasjoneringen, og det var, inntil

rasjoneringen ble opphevd i England, fabrikkenes oppfatning at hvis man kunne øke produksjonen til 25 pst. over førkrigsproduksjonen, skulle det være behovsdekning. Etter de erfaringer man har høstet i andre land, mener fabrikkene nå at dette langt fra er tilstrekkelig. Og når man ser hvordan sjokoladerasjonene nå går unna, også ute på landsbygden, forstår man at det er riktig, vi ville få køer, vi ville få tomme butikker etter en times salg hvis vi opphevet sjokoladerasjoneringen i dag.

Denne rasjoneringen er jo i og for seg en uting, men når vi først har den, bør den ikke avvikles før en så noenlunde kan tilfredsstille kjøpelysten. Det er ikke mulig for tiden å øke produksjonen så meget som nødvendig, men en regner - som hr. Leirfall var inne på - ganske kynisk med at kjøpelysten vil gå ned når prisene økes. Avgiftsforhøyelsen må derfor også ses som et ledd i bestrebelsene for å få rasjoneringen opphevet.

Fyrstikkproduksjonen her i landet er større enn før krigen. Likeså den del av produksjonen som tilføres det norske marked. Vårt forbruk pr. hode er betydelig større enn før krigen. Vi bruker mellom 30 og 35 pst. mer fyrstikker pr. innbygger enn svenskene. Det sløses altså med fyrstikker her i Norge. Kanskje hamstres det også. Det er nokså betegnende at når det er mangel på fyrstikker et sted, kommer det gjerne som et resultat av at avisene begynner å skrive om fyrstikkmangel. Selvfølgelig hadde de ikke noen overflod før heller, men så kommer det et telegram, en melding til avisen om at der og der er det stor fyrstikkmangel, og så blir det fyrstikkmangel på det sted avisen kommer ut også, for da begynner folk å forsyne seg. Kjøpmennene foretar naturligvis en underhånds rasjonering og leverer ikke ut fyrstikker mer enn de anser for å være nødvendig, men jeg tror at hvis man undersøkte hjemmene rundt omkring, ville man nokså mange steder finne atskillige pakker fyrstikker, på grunn av engstelse for mangel i fremtiden. Imidlertid er det et faktum at det er stor fyrstikkmangel i enkelte strøk av landet, det gjelder særlig skogs- og fiskeridistrikter. Vi får så å si daglig henvendelser fra disse stedene om å medvirke til at det blir noe rikeligere med fyrstikker. Fabrikkene er for tiden ikke i stand til å øke produksjonen vesentlig, dels av tekniske grunner og dels fordi de mangler arbeidskraft. En prisøkning vil kanskje gjøre folk forsiktigere med fyrstikkbruken og bidra til at man kunne bli kvitt denne sløsingen. Fyrstikker er jo også en god eksportartikkel, og i en mangelsituasjon, selv om den i noen grad er kunstig, kan man naturligvis også drøfte spørsmålet om å redusere eksporten. Men her gjelder det både valuta og gamle innarbeidede markeder. Det er også kommet krav om import av fyrstikker fra Finland, men en slik utvei er heller ikke smakelig. Avgiftsforhøyelsen vil ikke føre til noen stor prisstigning på fyrstikkene, men vi tror allikevel at den vil bidra til å redusere forbruket, slik at den ytterst sjenerende mangel i enkelte strøk av landet kan bli

avhjulpet. Derfor har Forsyningsdepartementet, ut fra et rent forsyningsmessig synspunkt, anbefalt både sjokoladeavgiften og fyrstikkavgiften. For øvrig vil jeg gjerne si at når en snakker om rasjonering etter pengepungen fordi prisen økes på spisesjokoladen, hva vil det da bli sagt når prisene på nødvendige varer må økes som følge av devalueringen?

Jaklin: Det har vært av betydelig interesse å høre på denne debatt som på en måte er en fortsettelse av gårsdagens ordskifte. Høyre avviser blankt enhver styrkelse av budsjettet. De er uten ansvar, mener de, og de opptrer som om de er uten ansvar. Jeg noterte med glede at de andre opposisjonspartiene ikke synes å innta det standpunkt, de mener at budsjettet må styrkes, og tar også konsekvensene av det. Det er bedre enn man kunne konstatere etter ordskiftet i går. Både hr. Leirfall og hr. Paul Ingebretsen har snakket nokså meget om fyrstikkene. Også jeg representerer et distrikt hvor elektrisiteten ennå mangler i de aller fleste hjem, men jeg kan ikke se at dette med fyrstikkene betyr noe særlig. Det måtte da bli ved oppfyring av ovnene. La oss si at det fyres opp 6 ganger pr. dag - det er nokså meget det - så vil en fyrstikkerekke i 10 dager. En avgiftsforhøyelse på 1 øre skal altså fordeles på 10 dager. Det blir 1/10 øre pr. dag. Og det lager man et stort nummer av, som om det virkelig skulle gjelde folkets økonomiske velferd. Nei, det går ikke an å ta denne sak på den måten, synes jeg. Sammenlagt utgjør disse 1/10 øre penger, men for den enkelte betyr det svært lite.

Når det gjelder spisesjokoladen og andre sukkervarer, ser vi av medisinske beretninger nå at tannråten har tatt seg veldig opp over hele landet etter krigen. Vi hadde en utmerket periode i krigsårene, da vi hadde lite av den slags. Nå har den tatt seg svært opp, og særlig er skoletannklinikken meget fortvilet over hvordan det går med barnas tenner. Jeg tror det ville være en stor fordel for den norske folkehelse, om en avgiftsforhøyelse på spisesjokolade og andre sukkervarer kunne bringe forbruket av disse ting ned og heller la det gå over på egg, som nå begynner å bli en vanskelig salgsvare.

Benum: Så vidt eg minnest sa statsråd Hønsvold, forsyningsministeren, i eit foredrag for ei tid sidan at ein kunne ikkje sleppa ut på marknaden eit halvt kilogram - eller om det var eit kvart kilogram - smør utanfor rasjoneringa, utan at det samstundes vart høve til å kjøpa like store mengder margarin. Det ville føra til, sa han, at det ville bli ei rasjonering gjennom pengepungen, det var berre, eller i alle fall serleg, dei som stod seg best økonomisk, som ville få nytte av det. Difor kunne han ikkje gå med på dette i ein situasjon då det var om å gjera å få avsetning på smøret. Det kjem for meg at når det no blir sagt at ein med å auka avgiftene på sjokolade kan vinna *det* også, at ein før

kan bli fri rasjoneringa, så vil det nettopp bli ei rasjonering gjennom pengepungen.

Presidenten: Hr. Stranger har på mindretallets vegne opptatt forslag om at St.prp. nr. 1, 1950, kap. 2020 og 2027, ikke bifalles.

V o t e r i n g :

Strangers forslag ble mot 37 stemmer ikke bifalt.

Komiteen hadde innstillet på følgende vedtak:

I.

Om omsetningsavgift til statskassen på sjokolade- og sukkervarer.

Fra den tid Kongen bestemmer og til 30. juni 1950 skal det betales omsetningsavgift til statskassen av sjokolade- og sukkervarer etter følgende satser:

For kakaopulver 20 pst. av varens avgiftspliktige verdi.

For kokesjokolade, hvormed forstås sjokolade med høyst 26 pst. fettinnhold og i pakninger på minst 125 gram, 40 pst. av varens avgiftspliktige verdi.

For de øvrige varer som i henhold til loven kan ilegges avgift, 100 pst. av varens avgiftspliktige verdi.

II.

Om avgift til statskassen på fyrstikker.

Fra den tid Kongen bestemmer og til 30. juni 1950 skal til statskassen betales følgende avgift på fyrstikker:

- a) For hver eske eller annen pakning som normalt inneholder inntil 25 fyrstikker, 3 øre,
- b) For hver eske eller annen pakning som inneholder over 25 inntil 50 fyrstikker, 5 øre,
- c) For hver eske eller annen pakning som inneholder over 50 inntil 60 fyrstikker, 6 øre,
- d) For hver eske eller annen pakning som inneholder over 60 inntil 500 fyrstikker, 50 øre
- e) For hver eske eller annen pakning som inneholder over 500 fyrstikker, 50 øre for hver 500 eller del derav.

Avgiften skal betales av innenlandsk tilvirker eller ved innførsel fra utlandet.

Nærmere regler om avgiften gis av Finans- og tolldepartementet.

III.

Om krisetilleggsavgift til statskassen på røyketobakk.

Fra den tid Kongen bestemmer og til 30. juni 1950 skal det betales krisetilleggsavgift til statskassen på røyketobakk med 50 pst. beregnet av detaljsalgsprisen.

Presidenten: Under innstillingens I har representanten Paul Ingebretsen tatt opp forslag om at avgiften på kokesjokolade ikke skal forhøyes, men at den skal være den samme som nå, altså 30 pst. Det blir da å votere over romertall I i komiteens innstilling, med forbehold om ved særskilt votering å avgjøre om satsen for kokesjokolade skal være 40 pst., som komiteens innstilling går ut på, eller 30 pst., som Paul Ingebretsens forslag går ut på.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling, romertall I, ble med det tatte forbehold bifalt mot 26 stemmer.
2. Ved alternativ votering mellom innstillingens sats for kokesjokolade, 40 pst., og Paul Ingebretsens forslag om 30 pst. bifaltes innstillingen mot 52 stemmer.

Presidenten: Under II i komiteens innstilling har representanten Toven tatt opp et subsidiært forslag om at proposisjonen bifalles. Dessuten har representanten Paul Ingebretsen tatt opp et endringsforslag til II, punkt a), hvorefter avgiften for eske eller annen pakning som normalt inneholder inntil 25 fyrstikker, settes til 1 øre.

Det blir da å votere alternativt mellom innstillingens II og det forslag som hr. Toven har tatt opp om at proposisjonen bifalles. Dersom innstillingen bifalles, blir det adgang til å votere særskilt over Paul Ingebretsens forslag.

Smitt Ingebretsen: Både hr. Tovens forslag og innstillingen går jo ut på en forhøyelse av avgiften, og jeg ønsker å stemme imot enhver forhøyelse, så det kan ikke voteres alternativt.

Presidenten: Presidenten skal etterkomme hr. Smitt Ingebretsens henstilling ved å la votere særskilt over hr. Tovens forslag, og dernest over innstillingens II med forbehold om særskilt votering over Paul Ingebretsens endringsforslag.

V o t e r i n g :

1. Tovens forslag ble mot 22 stemmer ikke bifalt.
2. Komiteens innstilling under II ble med det tatte forbehold vedtatt mot 21 stemmer.

3. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling under II a) og Paul Ingebretsens forslag ble innstillingen vedtatt mot 35 stemmer.

Presidenten: Før man går til votering over III vil presidenten gjøre oppmerksom på at representanten Toven har tatt atterhald om å ta opp sitt forslag under et IV, dersom ikke det underskudd som fremkommer ved at munnvann og slike ting ikke er tatt med her, blir dekket på annen måte.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling under III bifaltes mot 35 stemmer.

Presidenten: Den foreliggende sak er dermed ferdigbehandlet. Presidenten vil be om fullmakt for presidentskapet til, etter konferanse med Finansdepartementet, å offentliggjøre proposisjonen, innstillingen og forhandlingene om denne sak. - Ingen innvending er kommet mot det, og presidenten anser denne fullmakt som gitt.

Sekretæren refererte protokollen.

Presidenten: Har noen noe å bemerke til protokollen?

Smitt Ingebretsen: Jeg vil gjøre oppmerksom på at det er tre representanter med navnet Ingebretsen her i forsamlingen. Vil det ikke være fornuftig at man markerer forslagsstillerne ved å tilføye fornavn, for at det ikke skal oppstå misforståelser?

Presidenten: Presidenten antar at den skikk er innført fra presidentplassen, men presidenten er enig i at det også skal gjennomføres i protokollen.

Møtet hevet kl. 12,15.